

Kommunstyrelseförvaltningen

Anneli Kuusisto
anneli.kuusisto@harnosand.se

YTTRANDE

Datum
2024-08-28

Diarienummer
KS2024-000185

Ert datum

Er referens
Fi2023/02517

Finansdepartementet
Fi.remissvar@regeringskansliet.se
Fi.ofa.sfo@regeringskansliet.se

Yttrande Statskontorets rapport – Koncentration av viss länsstyrelseverksamhet (2023:14)

Beskrivning av ärendet

Härnösands kommun har av Finansdepartementet beretts möjlighet att senast den 2 september 2024 yttra sig över Statskontorets rapport – Koncentration av viss länsstyrelseverksamhet (2023:14).

Inledningsvis tackar vi för möjligheten att besvara rapporten och kommer i svaret främst utgå från perspektivet lokal och regional utveckling.

Härnösands kommun har inför remisshandlingen haft dialog med Länsstyrelsen Västernorrland och Region Västernorrland.

Inledning och övergripande synpunkter

Det som Härnösands kommun först uppfattade vara en utredning som inte direkt skulle ge någon större påverkan för en enskild länsstyrelse, speciellt utifrån benämningen ”sällanuppgifter” måste enligt Härnösands kommun i stället ses i ett helhetsperspektiv gällande ekonomi, resurser och kompetenser. Helheten är viktig för att undvika negativa följd effekter och behöver ta hänsyn till hur förändringen kommer påverka verksamhetens förutsättningar att vara långsiktigt robust och flexibel.

Den centrala styrningen av var koncentrerade verksamheter ska bedrivas ger konsekvensen att inte alla länsstyrelser har liknande förutsättningar att långsiktigt säkra kompetensförsörjningen och det påverkar i sin tur direkt den lokala och regionala utvecklingen.

Härnösands kommun träffar i olika sammanhang kommunkollegor runt om i landet och har uppfattat budskapet att större länsstyrelser inte alltid upplevs vara bäst. Vår tolkning är att länsstyrelser med verksamhetsfrågor inom rimliga geografier, befolkningsstrukturer och ärenden där närhet till länets kommuner och medborgare har helt andra förutsättningar att framgångsrikt jobba för utveckling övergripande och lokalt.

Härnösands kommun ser det som oroande att det återigen utvecklats en trend då staten minskar sin närvaro på vissa platser i landet och Statskontorets formulering i rapporten styrker vår oro. ”Statskontoret bedömer att om

regeringen vill fortsätta att koncentrera fler verksamheter än de vi föreslår i denna rapport så bör den överväga att göra det på andra sätt än till samma sex länsstyrelser och på andra grunder än de nuvarande kriterierna för koncentration.”

Härnösands kommun vill även belysa att när de sex CivO-områdena inrättades 2022 (Beslutet om en ny regional indelning för statliga förvaltningsmyndigheter) tappade Länsstyrelsen Västernorrland flertalet uppgifter och därmed även finansiering för medarbetare, detta förslag oavsett omfattning av uppgifter, skulle betyda ytterligare neddragningar.

Ett annat exempel med bäring på centralisering och ytterligare risk för utarmning av vissa länsstyrelser är den nyligen remisshanterade SOU 2024:22 där utredningens förslag avseende förvaltning av jordbruksfonderna är att handläggning av areal- och djurbaserade stöd ska centraliseras till Jordbruksverket och därmed nationell nivå. Det föreslogs också att handläggning av areal och jordbruksbaserade stöd även ska centraliseras till ett fåtal länsstyrelser.

Statskontoret anger även i rapporten att flera länsstyrelser framfört att deras förmåga att fullgöra sina uppdrag skulle påverkas negativt om alltför många uppgifter i framtiden koncentreras till ett färre antal länsstyrelser. Och att det krävs en kritisk massa av personal och kompetens för att både hantera sitt breda uppdrag och ha beredskap för förvaltningsfrågor som varierar över tid.

Godkännande av skyddsvakter

Utifrån omvärldsläget kommer det bli allt viktigare att hantera fler skyddsobjekt och därmed utökas ärenden avseende säkerhet och bevakning. Detta innebär att uppgiften att utse skyddsvakter blir alltmer efterfrågad och då är det viktigt att kompetensen inom området behålls på fler platser i landet. Härnösands kommun vill understryka att i ett beredskaps- och totalförsvarsperspektiv är detta en viktig lokal och regional fråga. Men om förslaget i rapporten blir verklighet, kommer dock Norrbotten hantera detta för Västernorrlands del och för en geografi som avser 52% av Sveriges yta.

I Härnösand finns befintlig försvarsverksamhet som nu utvecklas verksamhetsmässigt. Härnösands militära hamn och övningsområden till havs ingår nu även i ett NATO-sammanhang genom DCA-avtalet med USA. I Sollefteå är regementet I 21 nu under återuppbyggnad.

I Statskontorets rapport anges att förändringen som föreslås kan påverka kapacitet avseende beredskap och kris och att länsstyrelser som inte längre kommer att hantera den här typ av ärenden, kan ha sämre kapacitet att hantera oförutsedda och tillfälliga arbetsuppgifter till följd av att bemanningen minskar. Detta anser Härnösands kommun är ytterligare ett exempel vad brist på helhetssyn kan ge i negativa effekter av förslaget.

Ytterligare kommentarer

I rapporten anger Statskontoret att en annan negativ konsekvens av att anpassa ansvaret är att länsstyrelsernas förutsättningar att ha lokalkännedom och närhet minskar, eftersom avstånden till avnämarna blir längre. Härnösands kommun håller med om detta men vill även tillägga att om den statliga närvaron minskar i en region påverkas samhället i stort och på olika sätt och det ger även konsekvenser för den lokala och regionala utvecklingen.

Vi vill även lyfta fram Statskontorets egna bedömning att koncentrera de ytterligare verksamheterna till sex länsstyrelser inte leder till några besparingar, då större orter i regel har högre lönenivåer och högre lokalhyror.

Utifrån Regeringens syfte med att koncentrera fler verksamheter, dvs att länsstyrelserna ska kunna bedriva dem mer effektivt och använda resurserna bättre anser vi vidare att Statskontorets bedömningar är ytterst vaga genom formuleringar såsom: *”Vi bedömer att förändringarna till viss del kan öka tydligheten i statens regionala indelning. Förändringarna kan även ge något bättre förutsättningar för länsstyrelserna att upprätthålla kompetensen i de berörda frågorna. Det kan i viss mån förbättra kvaliteten och likformigheten i verksamheterna.”*

Avslutande ord

Härnösand är Västernorrlands residensstad och länets regionala administrativa centrum och har en koncentration av flertalet statliga myndigheter.

Härnösands kommun ser det som viktigt att ha löpande kontakt och dialog med de i kommunen lokaliserade myndigheterna kring behov och utmaningar. Kommunen ingår också i Myndighetsnätverket i Västernorrland, som är navet för offentlig sektors samverkan där t ex. kompetensförsörjning och attraktiva arbetsgivare är viktiga områden och som det samverkas kring.

Härnösands kommun vill återigen framhålla att med separata utredningar och beslut finns risk att den lokala och regionala kapaciteten urholkas. Om helhetsperspektivet inte beaktas blir utredningarna även otydliga och förminskar de negativa konsekvenser som kan uppkomma.

Andreas Sjölander

Kommunstyrelsens ordförande